

УДК 332.1 (477.41)

ДОСЛІДЖЕННЯ РІВНЯ ОРГАНІЗАЦІЙНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКИХ ТЕРИТОРІЙ ПРИМІСЬКОЇ ЗОНИ КИЇВСЬКОГО РЕГІОНУ

Слюсар С.Т.

Предметом дослідження є рівень організаційно-економічного розвитку сільських територій приміської зони.

Методи, що були використані в процесі дослідження. Методологічною основою дослідження є комплексний підхід, системно-структурний аналіз та діалектичний метод наукового пізнання. Для реалізації поставлених завдань застосовувалися такі методи: статистичний, порівняння, узагальнення, дедукції та інші.

Результати роботи. Територіям приміської зони притаманні як міські, так і сільські риси одночасно, у певному сполученні, тому вони є складними об'єктами для дослідження. Для проведення аналізу досягнутого рівня організаційно-економічного розвитку цих територій необхідно враховувати наступну сукупність факторів: розділення цих територій за ознакою місцеположення, врахування демографічних характеристик населення, галузева перевага у виробничо-господарській діяльності підприємств, тип землекористування, розвиток соціальної та виробничої інфраструктури. Таким чином, стаття присвячена дослідженню рівня організаційно-економічного розвитку сільських територій приміської зони, а саме:

- досліджено рівень організаційно-економічного розвитку сільських територій приміської зони;
- запропоновано зонування сільських поселень приміської зони;
- обґрунтовано показники, що характеризують віддаленість території від міста, характер розселення, демографічні аспекти.

Галузь застосування результатів: Міністерство регіональної політики України, Міністерство аграрної політики та продовольства України, органи державної влади, органи місцевого самоврядування, територіальні громади.

Висновки. Дослідження рівня організаційно-економічного розвитку сільських територій приміської зони дозволяє виявити пріоритетні напрямки в поліпшенні факторів організаційно-економічного розвитку цих територій та окремих населених пунктів, розвивати та зміцнювати ресурсний, майновий потенціал муніципальних утворень.

Ключові слова: сільська територія, місто, приміська зона, регіон, кластеризація, урбанізація.

ИССЛЕДОВАНИЕ УРОВНЯ ОРГАНИЗАЦИОННО-ЭКОНОМИЧЕСКОГО РАЗВИТИЯ СЕЛЬСКИХ ТЕРРИТОРИЙ ПРИГОРОДНОЙ ЗОНЫ КИЕВСКОГО РЕГИОНА

Слюсар С.Т.

Предметом исследования является уровень организационно-экономического развития сельских территорий пригородной зоны.

Методы, которые были использованы в процессе исследования. Методологической основой исследования является комплексный подход, системно-структурный анализ и диалектический метод научного познания. Для реализации поставленных задач применялись следующие методы: статистический, сравнения, обобщения, дедукции и другие.

Результаты работы. Территориям пригородной зоны присущи как городские, так и сельские черты одновременно, в определенном сочетании, поэтому они являются сложными объектами для исследования. Для проведения анализа достигнутого уровня организационно-экономического развития этих территорий необходимо учитывать следующую совокупность факторов: разделение этих территорий по признаку местоположения, учета демографических характеристик населения, отраслевая преимущество в производственно-хозяйственной деятельности предприятий, тип землепользования, развитие социальной и производственной инфраструктуры. Таким образом, статья посвящена исследованию уровня организационно-экономического развития сельских территорий пригородной зоны, а именно:

- исследован уровень организационно-экономического развития сельских территорий пригородной зоны;
- предложено зонирование сельских поселений пригородной зоны;
- обоснованы показатели, характеризующие удаленность территории от города, характер расселения, демографические аспекты.

Область применения результатов: Министерство региональной политики Украины, Министерство аграрной политики и продовольствия Украины, органы государственной власти, органы местного самоуправления, территориальные общины.

Выводы. Исследование уровня организационно-экономического развития сельских территорий пригородной зоны позволяет выявить приоритетные направления в улучшении факторов организационно-экономического развития этих территорий и отдельных населенных пунктов, развивать и укреплять ресурсный, имущественный потенциал муниципальных образований.

Ключевые слова: сельская территория, город, пригородная зона, регион, кластеризация, урбанізація.

RESEARCH OF LEVEL OF ORGANIZATIONAL AND ECONOMIC DEVELOPMENT OF RURAL TERRITORIES OF THE RESIDENTIAL SUBURB OF THE KIEV REGION

Slyusar S.T.

Object of research is the level of organizational and economic development of rural territories of a residential suburb.

Methods which were used in the course of research. A methodological basis of research is the integrated approach, the system and structural analysis and a dialectic method of scientific knowledge. The following methods were applied to implementation of the tasks: statistical, comparisons, generalizations, deductions and others.

Results of work. Both city, and rural lines at the same time, in a certain combination therefore they are difficult objects for research are inherent in territories of a residential suburb. For carrying out the analysis of the reached level of organizational and economic development of these territories it is necessary to consider the following set of factors: division of these territories on the basis of location, the accounting of demographic characteristics of the population, branch advantage in production economic activity of the enterprises, land use type, development of social and production infrastructure. Thus, article is devoted to research of level of organizational and economic development of rural territories of a residential suburb, namely:

- level of organizational and economic development of rural territories of a residential suburb is investigated;
- zoning of rural settlements of a residential suburb is offered;
- the indicators characterizing remoteness of the territory from the city, nature of moving, demographic aspects are proved.

Scope of results: Ministry of regional policy of Ukraine, Ministry of an agrarian policy and food of Ukraine, public authorities, local governments, territorial communities.

Conclusions. Research of level of organizational and economic development of rural territories of a residential suburb allows to reveal the priority directions in improvement of factors of organizational and economic development of these territories and certain settlements, to develop and strengthen the resource, property capacity of municipalities.

Key words: rural territory, city, residential suburb, region, clustering, urbanization.

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. Проблема відносин «місто – приміська зона» не нова. Вона виникла разом із першими міськими поселеннями. Розвиток міст завжди відбувається у взаємодії з прилеглими територіями. Французький історик Фернан Бродель слушно зазначав, що місто як таке існує лише коштом нижчого способу життєдіяльності ніж його: «Місто - завжди місто, де б воно не розташувалося як у просторі, так і в часі. Це не означає, що всі міста подібні одне на одне. Проте, якщо абстрагуватися від інших ознак, усі вони обов'язково у своїй суті розмовляли однією мовою: це був неперервний діалог із селом - перша потреба повсякденного життя; поповнення людьми для міста було так само необхідним, як і вода для млинового колеса; однаковими були незмінна надмірність міст, їхнє намагання відрізнятись від інших, їхнє обов'язкове розташування в центрі більш або менш далеких зв'язків, їхнє поєднання зі своїми передмістями та з іншими містами. Жодне місто ніколи не постане перед нами без «супроводу» інших [1].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У сучасних вітчизняних наукових дослідженнях проблеми з освоєння приміської зони розглянуто досить широко, зокрема у працях таких учених як: Г. Денисик, О. Дмитрук, І. Круглов, Ю. Яцентюк та ін. Окремі аспекти аналізу та оцінки рівня організаційно-економічного розвитку сільських територій приміських зон розглядають також О. Бабчинська, О. Бейдик, Й. Гілецький, О. Любіцева та ін. Однак, дослідження у цьому напрямі потребують поглиблення та додаткового теоретико-методологічного обґрунтування.

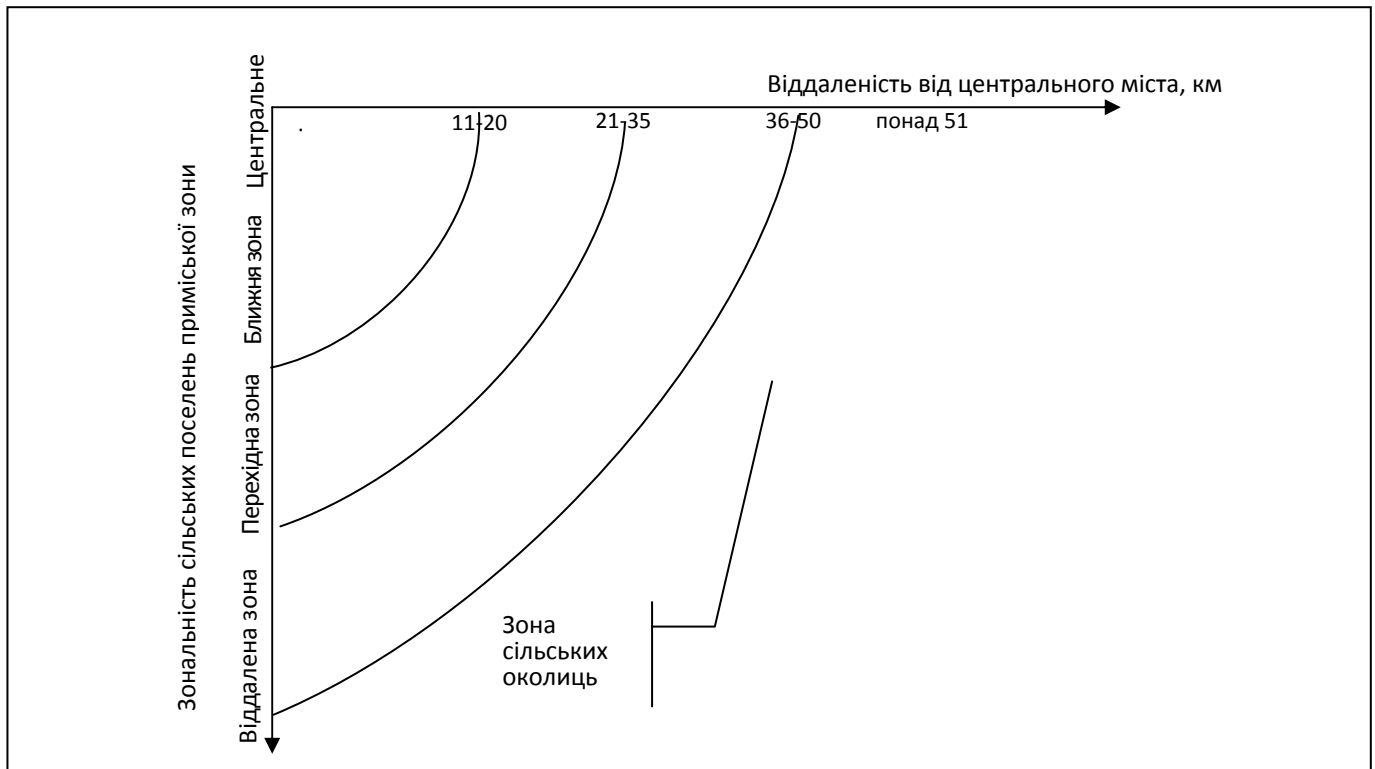
Цілі статті. Метою даної статті є дослідження рівня організаційно-економічного розвитку сільських територій приміської зони Київського регіону.

Виклад основного матеріалу. Приміську зону більшість вчених визначають як перехідну (за переважаючим видом виробничо-господарської діяльності, характером землекористування, соціальними та демографічними характеристиками) зону, яка, по-перше, розташована між щільно забудованими територіями міста, а по-друге – є сільською околицею міста, де практично повною відсутні міські функції: низький рівень транспортно-логістичного забезпечення територій, соціальної інфраструктури. На відміну від західної специфіки зонування територіальної структури великого міста, де виділяються 5 основних зон: ближня, дві перехідні, віддалена зона і зона сільських околиць, використання структурно-функціонального підходу до класифікації приміських зон в Україні дозволяє виділити 4 основні приміські зони відповідно до пов'язаного з ними функціонального навантаження: ближня, перехідна, віддалена зона і зона сільських околиць (рис. 1).

Запропоноване зонування сільських поселень приміської зони дозволяє визначити основні чинники, які визначають систему доцільних заходів щодо розвитку цих зон.

Перша група чинників має адміністративний характер щодо встановлення міських кордонів, тобто урахування того факту, що юридичні межі великого міста часто «обганяють» природні межі і ближня (а іноді і перехідна) зона передмість виявляється практично включеною в межі міста.

До другої групи чинників відноситься наявність фактору сезонної так званої субурбанізації, яка полягає у сезонному підвищенні попиту на сільське житло, що, в свою чергу, стимулює активний розвиток рекреаційної та селищної функцій, зеленого сільського туризму в дальній зоні сільських поселень.

Рисунок 1. Зонування сільських територій приміської зони

Запропоновано автором

Третя група чинників полягає в урахуванні фактору високої зовнішньої міграційної привабливості сільських поселень приміської ближньої зони, яка формується переважно за рахунок зовнішніх мігрантів, які в'їжджають до міста, четверта – в урахуванні фактору низького рівня розвитку логістично-транспортної інфраструктури, яка проявляється у наявності тяжіння основних процесів розвитку сільських територій до транспортного сполучення. Інституціональні фактори також мають великий вплив на тенденції розвитку сільських територій приміської зони – місцеве самоврядування практично не здійснює ніякого впливу на процеси планування сільських територій, що у підсумку, призводить до хаотичності розвитку цієї сільської місцевості.

Ближня (перехідна) зона українських передмість найбільш істотно відрізняється від зарубіжних аналогів. На Заході ця територія представляє собою «спальне передмістя», з практично повною відсутністю виробничих підприємств і великими масивами одноповерхових будинків для працівників міст. В Україні ця зона представлена неофіціальними міськими кварталами в сільській місцевості з багатопверховим будівництвом. Тобто, зона класичної субурбанізації зміщується в бік або віддаленої зони або в бік зони сільських околиць.

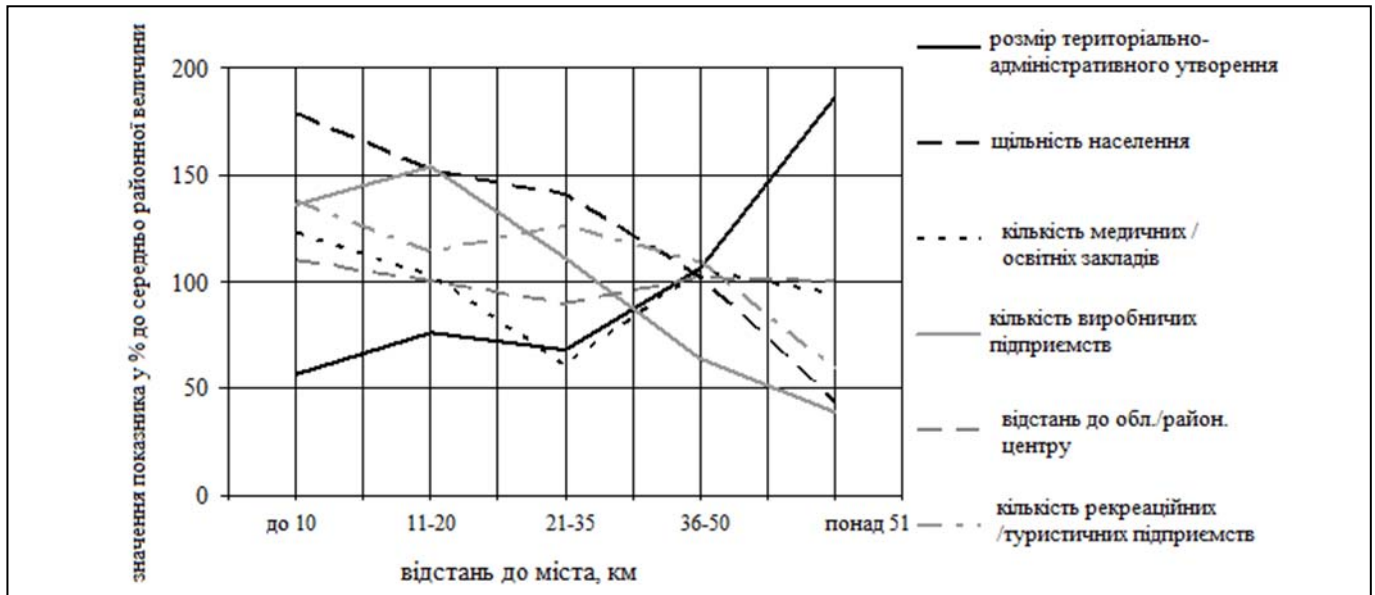
Головною відмінною особливістю ближньої перехідної зони є відсутність широкого розповсюдження локалізованих субцентрів, або «міст на околиці», що є типовою рисою для такого типу територій на Заході. Формування та розвиток ближньої перехідної зони відбувається під впливом міграційного чинника, причому розвиток та щільність поселень з кращим транспортним сполученням стимулюється активним освоєнням цих територій мігрантами, ніж територій, розташованих у міжмагістральних просторах. Віддалена зона і зона сільських околиць в нашій країні відрізняються підвищеними, в порівнянні із Заходом, обсягами потоків маятникових мігрантів в центральне місто, що пояснюється відсутністю на цих територіях масових місць прикладання праці. На розвиток останніх перерахованих зон мають вплив фактори сезонного розселення, що, у підсумку, стимулює розвиток сезонного виду праці, не характерного для Заходу: дачі, сади, огороди тощо.

Виходячи з цього, послідовність проведення аналізу рівня розвитку окремих територій приміської зони має конкретизуватися завданнями, серед яких можна виділити наступні: проведення загального аналізу на підставі вивчення демографічних тенденцій, стану економіки, переважних видів виробничо-господарської діяльності, сільського господарства, типу землекористування, стану екології, притаманних для цих територій, на основі збирання та математичної обробки статистичної інформації; відбір та обґрунтування факторів і показників, що впливають на поточний стан сільських територій приміської зони; власне проведення аналізу на основі комплексного зонування і кластеризації, які у сукупності дозволяють з'ясувати наявність основних функціональних зв'язків.

Головна гіпотеза проведення цього аналізу ґрунтується на припущенні, що нове осмислення основних напрямків розвитку окремих сільських територій приміської зони та визначення перспектив пріоритетів його організаційно-економічного забезпечення представляє собою з'ясування так званої «функції місця», притаманної для кожної зони, тобто переважного для певної території виду діяльності: промислового,

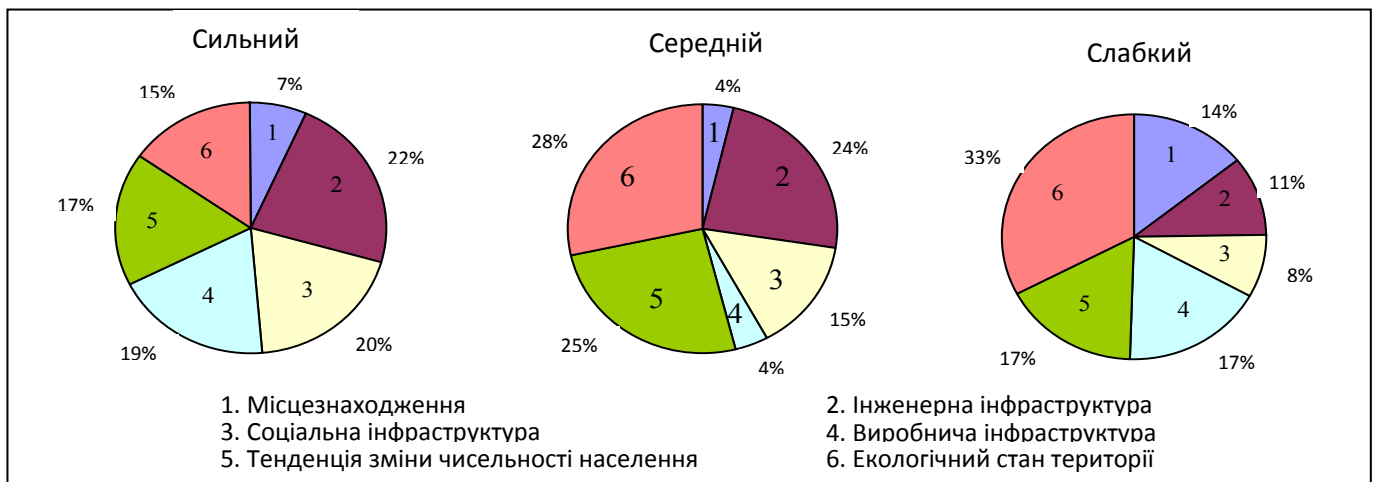
сільськогосподарського, транспортного, селітебного, рекреаційного, природоохоронного, а потім після з'ясування поточного стану – визначення найбільш доцільних, оптимальних для даного кластеру функцій.

Для проведення такого дослідження необхідно визначити критерії формування та розвитку сільських територій приміської зони шляхом проведення аналізу функціонального розвитку цих територій. На підставі вивчення впливу міста на розміри, значимість (зональність) досліджуваних територій, розвитку соціальної, виробничої інфраструктури (на матеріалах Київського регіону) було узагальнено характеристики сили впливу міста на сільські території приміської зони (рис. 1.2) шляхом зіставлення середніх значень ключових показників залежно від віддаленості міста.

Рисунок 2. Вплив міста на розвиток сільських територій приміської зони
Побудовано автором

В результаті узагальнення даних рис. 1.2 встановлено, що на рівень розвитку сільських територій приміської зони мають вплив 6 груп факторів, причому за результатами проведеного дослідження було з'ясовано, що в залежності від зони впливу міста спостерігається зміна значущості окремих факторів за трьома рівнями градації: рис. 3.

Рисунок 3. Зони впливу міста на розвиток сільських територій приміської зони
Розраховано автором

Для дослідження впливу міста на розвиток сільських територій приміської зони необхідно довести ознаки, що дозволяють використовувати їх для виділення приміської зони, детермінувати показники, які охоплюють ключові функції приміських зон і визначити зміст соціально-економічних зв'язків з містом.

Для обґрунтування показників, що характеризують віддаленість території від міста, характер розселення, демографічні аспекти (чисельність, щільність населення), характер притаманного території виробництва, інфраструктуру, земельний ринок, екологічну обстановку приміських територій, пропонується скористатися методом багатфакторного аналізу за допомогою пакету прикладних програм STATISTICA10.

В якості залежної змінної прийнятий основний індикатор сили впливу міста – урбанізованість території, обумовлений віддаленістю від міста. Результати проведеного факторного аналізу наведено на рис. 4.

Факторн.аналіз				
Factor Analysis (Вих.дан.г				
Factor analysis results				
Factor Loadings (L				
Factor Loadings (Unrotated) (Вих.дан.приміськ.тер.)				
Extraction: Principal components				
(Marked loadings are > ,700000)				
Variable	Factor 1	Factor 2	Factor 3	Factor 4
П1	-0,928642	-0,261623	0,156766	0,138224
П2	0,052801	0,014384	0,934738	-0,301719
П3	-0,844303	-0,209688	-0,328328	0,266672
П4	-0,950442	-0,133313	0,097995	0,125957
П5	0,432019	-0,733036	0,192078	0,256324
П6	0,475292	-0,648237	-0,839303	0,099002
П7	0,155506	-0,700098	-0,215447	-0,526026
П8	-0,561675	0,016685	-0,279672	-0,780036
П9	-0,854414	-0,228891	0,312091	-0,036525
Expl.Var	3,963577	1,630755	1,278051	1,013109
Prp.Totl	0,440397	0,181195	0,142006	0,112568

Рисунок 4. Результати факторного аналізу розвитку сільських територій приміської зони Київського регіону (лістинг програми STATISTICA10)

Розраховано автором

Результати факторного аналізу трактується наступним чином: ті показники, які увійшли до певного фактору підсвічуються програмою червоним кольором, їх абсолютна величина відображає величину та напрямок впливу, де знак перед показником відображає напрямок впливу («+» – стимулюючий вплив, «-» – дестимулюючий, негативний вплив). Загальна абсолютна величина впливу на залежну змінну кожного з отриманих факторів (показник «Prp.Totl») відображає питому вагу – ступінь впливу; показник «Expl.Var» відображає його факторне навантаження.

Результати проведеного аналізу довели, що залежна змінна пояснюється 4-ма факторами, до яких потрапили всі 9 з досліджуваних показників.

Розглянемо функціональне навантаження кожного з 4-х факторів.

До першого фактору потрапили показники П1 (величина населення), П3 (щільність населення), П4 (кількість діючих на території підприємств) та П9 (кількість освітніх закладів). Дією 1-го фактора пояснюється 44,0397% дисперсії, отримана залежність залежної змінної від показників 1-го фактора має вигляд:

$$F1 = 1/3,963577 \cdot (-0,928642 \cdot P1 - 0,844303 \cdot P3 - 0,950442 \cdot P4 - 0,854414 \cdot P9).$$

Якісний аналіз показників, що потрапили до 1-го фактору, дає підставу визначити вид функції, який вони відображають: виробничу.

До другого фактору потрапили показники П5 (кількість сільськогосподарських підприємств), П7 (кількість рекреаційних /туристичних підприємств). Дією 2-го фактора пояснюється 18,1195% дисперсії, отримана залежність залежної змінної від показників 2-го фактора має вигляд:

$$F2 = 1/1,630755 \cdot (-0,733036 \cdot P5 - 0,700098 \cdot P7).$$

Якісний аналіз показників, що потрапили до 2-го фактору, дає підставу визначити вид функцій, які вони відображають: сільськогосподарську та рекреаційно-селітебну.

До третього фактору потрапили показники П2 (площа сільських приміських територій) та П6 (відстань до обласного/районного центру). Дією 3-го фактора пояснюється 14,2006% дисперсії, отримана залежність залежної змінної від показників 3-го фактора має вигляд:

$$F3 = 1/1,278051 \cdot (0,934738 \cdot P2 - 0,839303 \cdot P6).$$

Якісний аналіз показників, що потрапили до 3-го фактору, дає підставу визначити вид функцій, які вони відображають: транспортно-логістичну та структурно-організаційну.

До четвертого фактору потрапив один показник П8 (кількість медичних закладів). Дією 4-го фактора пояснюється 11,2568% дисперсії, отримана залежність залежної змінної від показника 4-го фактора має вигляд:

$$F4 = 1/1,013109 \cdot (-0,780036 \cdot P8).$$

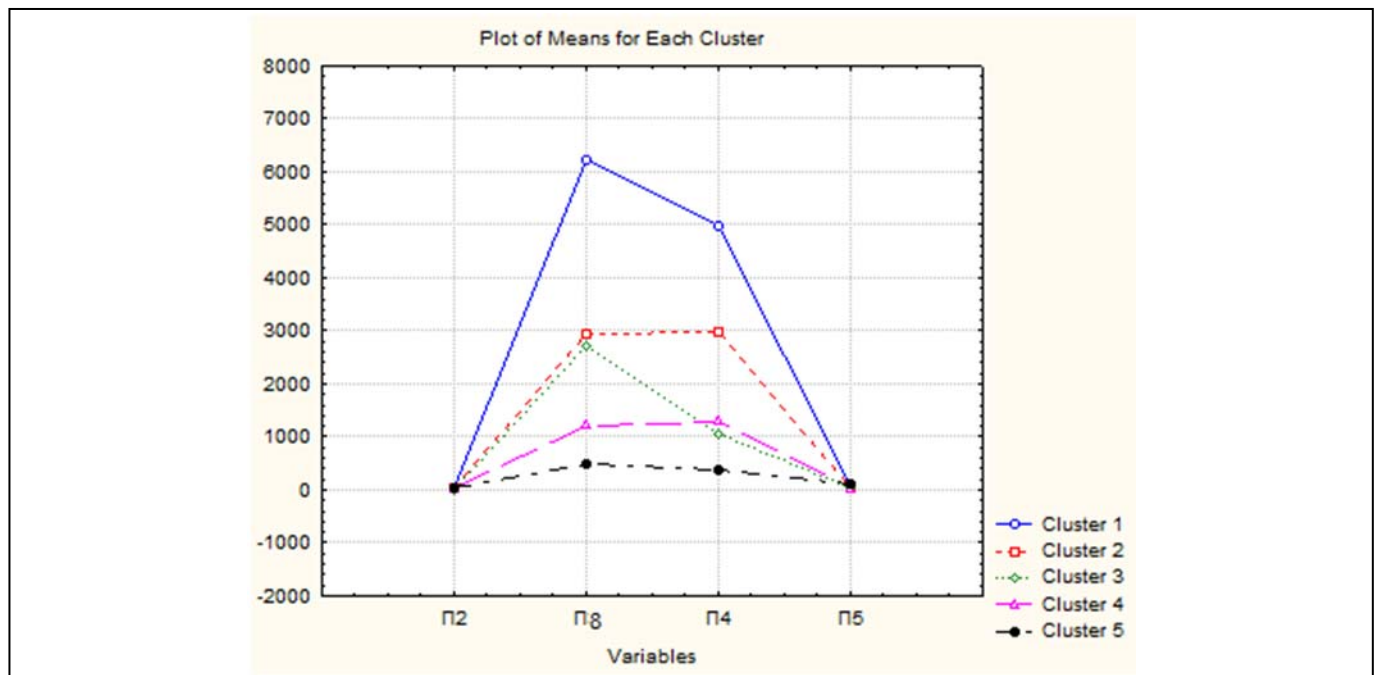
Якісний аналіз показників, що потрапили до 4-го фактору, дає підставу визначити вид функцій, який вони відображають: соціальну.

Перший етап проведеного аналізу (факторний аналіз) є підставою для проведення наступного 2-го етапу аналізу – кластерного. Для його проведення необхідно обґрунтувати вибір кластеризуючих ознак з кожного із отриманих факторів за величиною факторного навантаження, тобто ті показники, які характеризуються наявністю високої тісноти зв'язку з залежною змінною ознакою урбанізації території: для 1-го фактору – це показник П4 (кількість діючих на території підприємств), його тіснота зв'язку дорівнює максимальній величині – 0,950442; для 2-го фактору – показник П5 (кількість сільськогосподарських підприємств), його тіснота зв'язку дорівнює максимальній величині – 0,733036; для 3-го фактору – показник П2 (площа сільських приміських

територій), його тіснота зв'язку дорівнює максимальній величини 0,934738; для 4-го фактору – показник П8 (кількість медичних закладів), його тіснота зв'язку дорівнює максимальній величини – 0,780036.

Результати проведеного кластерного аналізу наведені на рис. 5.

Рисунок 5. Результати кластерного аналізу розвитку сільських територій приміської зони Київського регіону (лістинг програми STATISTICA10)

Розраховано автором

Як свідчать дані рис. 5, вся сукупність досліджуваних сільських територій приміської зони Київського регіону за обґрунтованими чотирма ознаками поділяється на п'ять кластерів.

На підставі додатково проведеної кластеризації з'ясована наявність чотирьох основних напрямків трансформації сільських територій приміської зони Київського регіону: 1) проникнення міських, виробничих, транспортно-логістичних функцій; 2) формування та розвиток рекреаційних видів діяльності, сільського зеленого туризму; 3) виникнення нових та інтенсифікація аграрних видів діяльності; 4) деградація сільської місцевості. В цілому по області спостерігається закономірна зміна від традиційно сільських видів діяльності з високим проникненням міських функцій поблизу центру до деградації сільській місцевості на периферії.

Висновки і перспективи подальших досліджень. Виходячи із вищенаведеного, можна зробити висновок, що деградує сільські території розташовуються на периферії регіону, де поки відсутні як «міський», «сільський», так і рекреаційний напрямки діяльності на периферійних сільських територіях. Отже, в найближчих до Києва зонах домінує процес проникнення міських функцій у сільській місцевість. Поширення елементів «міської» економіки поступово витісняє всі інші форми розвитку сільських територій далі від кордонів Києва. Перехідні зони сільських територій характеризуються активним розвитком нових аграрних і рекреаційних видів діяльності. На периферії регіону дедалі більше поширюється рекреаційний напрям трансформації сільської економіки. У той же час в межах найбільш віддалених сільських територій Київського регіону рекреаційна діяльність знаходиться по сусідству з деградацією сільської економіки.

Список використаних джерел

1. Алмазова Т.В. *Міське та сільське середовище: порівняльна характеристика соціокультурних систем [Електронний ресурс]* / Т.В. Алмазова. – Режим доступу: [http // www. rusnauka. com /12_ ENXXI_ 2011 / Pedagogica / 6_ 85695. doc. htm](http://www.rusnauka.com/12_ENXXI_2011/Pedagogica/6_85695.doc.htm).

References

1. Almazova T.V. *Gorodskoye and rural environment: comparative characteristic of sociocultural systems [Electronic resource]* : http://www.rusnauka.com/12_ENXXI_2011/Pedagogica/6_85695.doc.htm.

ДАНІ ПРО АВТОРА

Слюсар Світлана Тимофіївна, викладач кафедри обліку, аудиту та контролінгу Переяслав–Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди, аспірантка кафедри економіки праці та розвитку сільських територій Національний університет біоресурсів і природокористування України м. Київ
вул. Шевченка, 22, с. Стів'яги, Переяслав–Хмельницький район, Київська область, 08436, Україна
e-mail: devko89@ukr.net

ДАНИЕ ОБ АВТОРЕ

Слюсар Светлана Тимофеевна, преподаватель кафедры учета, аудита и контроллинга Переяслав–Хмельницкий государственный педагогический университет имени Григория Сковороды, аспирантка кафедры экономики труда и развития сельских территорий Национальный университет биоресурсов и природопользования Украины г. Киев

ул. Шевченко, 22, с. Стовяги, Переяслав–Хмельницкий район, Киевская область, 08436, Украина
e-mail: devko89@ukr.net

DATA ABOUT THE AUTHOR

Slyusar Svetlana Timofeevna, teacher of chair of the account, audit and controlling Pereyaslav–Khmelnitsky state pedagogical university named by Grigoriy Skovoroda, graduate student of department of economy of work and development of rural territories National university of bioresources and environmental management of Ukraine Kiev

Shevchenko St., 22, village Stovpyagi, Pereyaslav–Khmelnitsky area, Kiev region, 08436, Ukraine
e-mail: devko89@ukr.net

Рецензент: Морозюк Наталія Володимирівна, к.е.н., доцент кафедри економіки праці та розвитку сільських територій, Національний університет біоресурсів і природокористування України.

УДК 005.642 : 334.012.64 : 004

ІНФОРМАТИЗАЦІЯ ПРОЦЕСУ ПРИЙНЯТТЯ УПРАВЛІНСЬКИХ РІШЕНЬ СУБ'ЕКТАМИ МАЛОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА

**Череп А.В.,
Гудзь П.В.,
Сучков А.В.**

Предметом дослідження є інформатизація процесу прийняття управлінських рішень суб'єктами малого підприємництва; мета полягає в пошуку оптимальних шляхів інформатизації процесу прийняття управлінських рішень суб'єктами малого підприємництва.

Методи, що були використанні в процесі дослідження. Методологічною основою даного дослідження було обрано системний підхід, який використовувався при дослідженні загальнотеоретичних засад інформатизації процесу управління підприємством і обґрунтуванні практичних напрямів його удосконалення. Також застосовано методи логічного аналізу, індукції та дедуції для вибору найбільш оптимальних типів інформаційних систем і їх впровадження в процес прийняття управлінських рішень суб'єктами малого підприємництва.

Результати роботи: розкрито значення інформатизації процесу прийняття управлінських рішень суб'єктами малого підприємництва. Проаналізовано особливості найбільш відповідних комп'ютерних інформаційних систем менеджменту. Визначено тип оптимальних сучасних інформаційних систем для інформатизації процесу прийняття управлінських рішень суб'єктами малого підприємництва, використання яких дозволить їм працювати відповідно до сучасних вимог та зберігати або підвищувати рівень своєї конкурентоспроможності.

Галузь застосування результатів: організація та проведення наукових досліджень щодо впровадження сучасних інформаційних технологій у процес управління суб'єктами малого підприємництва.

Висновки: використання систем із штучних інтелектом при прийнятті управлінських рішень є оптимальним варіантом інформатизації цього процесу на малих підприємствах. Впровадження систем зі штучним інтелектом у процес прийняття управлінських рішень суб'єктами малого підприємництва має стати обґрунтованою реакцією менеджменту цих підприємств на світові тенденції розвитку мистецтва управління. Ігнорування цих тенденцій, чи спроби використання менш сучасних технологій у прийнятті управлінських рішень можуть суттєво погіршити стан конкурентоспроможності підприємств та поставити під сумнів сам факт їх життєздатності.

Ключові слова: інформаційна система, дані, особа що приймає рішення, управління, інформаційні технології.

ІНФОРМАТИЗАЦИЯ ПРОЦЕССА ПРИНЯТИЯ УПРАВЛЕНЧЕСКИХ РЕШЕНИЙ СУБЪЕКТАМИ МАЛОГО ПРЕДПРИНИМАТЕЛЬСТВА

**Череп А.В.,
Гудзь П.В.,
Сучков А.В.**

Предметом исследования является информатизация процесса принятия управленческих решений субъектами малого предпринимательства; цель заключается в поиске оптимальных путей информатизации процесса принятия управленческих решений субъектами малого предпринимательства.